

တၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထၢဖှိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ကတီၢ်ထီၣ် တၢ်ဟံၣ်ထွဲထီၣ် လၢပုၤဖိသၣ်လၢအိၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ တၢ်သမံသမိးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကီတၢ်ခဲ တၢ်အိၣ်သးတဖၣ်

ဘၣ်မနုၤအပီၣ်မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲၤကျိၤ (Minnesota Department of Health -MDH) ထၢဖှိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဘၣ်ဃးဒီး ပုၤဖိသၣ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢအပၣ်ဃုာ်လၢ မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်တၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီတၢ်သမံသမိး (Minnesota Newborn Screening) အပူၤလဲၣ်.

ပစူးကါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပထၢဖှိၣ်အီၤလၢ ကသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢမ့ၢ်ပုၤဖိသၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ် မၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဒီး တၢ်မၤစၢၤလၢ အဝဲသ့ၣ်အံၣ်ဒီးဒီးလိၣ်ဘၣ်ဝဲဒါန့ၣ်လီၤ. ပမၤသကိးတၢ်ဒီးမိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်, ပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်, ပုၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်, လီၢ်ကဝီၤကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်ကွၢ်ပုၤဆါတဖၣ်, ပုၤတတၢၤဒီးသန့ၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်, ဒီး အဂၤတဖၣ်ဒ်အလိၣ်အိၣ်ဝဲအသိး လၢကဘျးစဲ န့ၢ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိဒီးတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်, တၢ်မၤစၢၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲတဖၣ်လီၤ. တၢ်မၤစၢၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤ ကပၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤလၢ အဆီၣ်ထွဲတၢ်အိၣ်ထီၣ် ဒီး တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ, ဒ်အမ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လီၤမၤစၢၤဆဲဖဲဖိသၣ်ကတီၢ်, ကမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးကသံၣ်ကသီတၢ်ကွၢ်ထွဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤစၢၤဒီး တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်အံၣ် ဟ့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢကဆိကမိၣ်တၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်တဖၣ်လီၤ. ပမၤတၢ်လၢတၢ်ကမၤန့ၢ် တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်သ့, ညီလၢတၢ်ကစူးကါအီၤ, ဒီး ကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပဂုၢ်ကျဲးစး စ့ၢ်ကီၤလၢကန့ၢ်ပၢဒီးမၤဂ့ၢ်ထီၣ် တၢ်ဟံၣ်ထွဲထီၣ် အံၣ် လၢပုၤဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လၢ တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤအသးတကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ ပထၢဖှိၣ်အီၤမၤစၢၤပုၤလၢ ပကကွၢ်စူၣ် ကယာ် တၢ်ဟံၣ်ထွဲထီၣ်အံၣ်ဒီတခါ ဒီးဒုးန့ၣ်ပုၤလၢတၢ်မနုၤမၤတၢ် ဒီးတၢ်မနုၤတမၤတၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

MDH မၤလိန့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပုၤဖိသၣ် အတၢ်ဆါဒ်လဲၣ်.

ဖဲပုၤဖိသၣ်အပုၤဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤစၢၤ ဃုာ်ညါတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကီတၢ်ခဲ ဝံၤအလီၢ်ခံ, အဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အံၣ်ဆူ MDH [Minn. Stat. § 144.125, subdivision 1(b)] န့ၣ်လီၤ.

MDH ထာဖိုဉ်ဘဉ်းဒီးပုဖိသဉ်လၢအဘဉ်ထွဲဒီးတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့တၢ်အူဉ်သး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤမနုၤ တဖဉ်လဲဉ်.

ပထာဖိုဉ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဒီးထာဖိုဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘဉ်းဒီးတၢ်သမံသမိး, တၢ်ဆါအကလုာ်, တၢ်မၤစၢၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးတၢ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤ, တၢ်န့ၢ်လီၤ မၤစၢၤဆိ, ဒီးတၢ်ပိာ်ထွဲထီဉ်အံၤတဖဉ် ဖဲဖိသဉ်အကတီၢ်န့ၢ်လီၤ. လၢကမၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအါထီဉ်လၢပထာဖိုဉ် တဖဉ်အဂီၢ်, ဝံသးစူၤဆဲးကျိၤ MDH ပုဖိသဉ်ဒီးပုသးစၢ်လၢအိဉ်ဒီးတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့တၢ်လိဉ်ဘဉ်လီၤဆီ (Children and Youth with Special Health Needs) တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤ ဖဲ 1-800-728-5420 န့ၢ်တက့ၢ်.

မ့ၢ်မတၢ်န့ၢ်လီၤမၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤလဲဉ်.

ထဲ MDH ပုမၤတၢ်ဖိဒီးပုမၤလံာ်ပံးဃာ်တၢ်မၤလၢအိဉ်ဒီးမူဒါ န့ၢ်လီၤမၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ထာဖိုဉ်အံၤလီၤ. MDH ဟံၤန့ၢ်တၢ်အံၤဘဉ်ဘဉ်ဘာဘာလီၤ. သဲစး တၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢအပံး ဘဉ်းဒီးတၢ်ထာဖိုဉ်လၢတၢ်ဟံၤအီၤဒ်တၢ်န့ၢ်အသိး ဒီးသဒါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤလီၤ (Minn. Stat. § 13). ပုမၤတၢ်ဖိ ဒီးပုမၤတၢ်မၤလံာ်ပံးဃာ်တဖဉ် မၤပဲတၢ်ဂ့ၢ်ထာဖိုဉ်လၢတၢ်ဟံၤအီၤဒ်တၢ်န့ၢ်အသိးတၢ်မၤလိခဲလၢာ်လံာ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ဟံၤအီၤလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ထာဖိုဉ် အံၤအပူၤ ဘဉ်တၢ်ဒီးသဒါအီၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၢ်လီၤ. တၢ်အံၤတၢ်တဟံၤဖျါထီဉ်အီၤလၢကမုၢ်အကျိၤဘဉ်. တကးဒီးဘဉ်, ထဲပဟံၤဖိုဉ် တီဉ်ဖျါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်အံၤအဒိပညိလၢနီၢ်ဂံၢ်တဖဉ်ဘဉ်တၢ်ဟံၤဖိုဉ်အီၤဒီးကျိၤတၢ်အီၤလၢကမုၢ်အဂီၢ်ဒီး တၢ်ဟံၤဖျါထီဉ်နီၢ်တဂၤစုာ်စုာ် အဂ့ၢ်အကျိၤ, ဒ်အမ့ၢ်မံၤဒီး တၢ်အိဉ်ဖျဲဉ်မုၢ်န့ၢ်တဖဉ်, တဟံၤဃုာ်ဘဉ်န့ၢ်လီၤ.

Minnesota Department of Health
Children & Youth with Special Health Needs
PO Box 64975
St. Paul, MN 55164-0975
800-728-5420
health.cyshn@state.mn.us
www.health.state.mn.us

December 2022

To obtain this information in a different format, call: 800-728-5420.